
TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2017)0365

Stawienie czoła kurczeniu się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 3 października 2017 r. w sprawie stawienia czoła kurczeniu się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się (2016/2324(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 7 TFUE, który potwierdza, że „Unia zapewnia spójność swoich poszczególnych polityk i działań, uwzględniając wszystkie swoje cele i zgodnie z zasadą przyznania kompetencji”,
- uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka (PDPC) oraz inne traktaty i instrumenty ONZ dotyczące praw człowieka, w szczególności Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, przyjęte w Nowym Jorku w dniu 16 grudnia 1966 r., jak również Konwencję NZ z 1979 r. w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW),
- uwzględniając szczyt ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju oraz dokument końcowy przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r., zatytułowany „Przekształcenie naszego świata: agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”¹,
- uwzględniając Konsensus europejski w sprawie rozwoju,
- uwzględniając „Globalną strategię na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej – wspólna wizja, wspólne działanie: silniejsza Europa”, którą w czerwcu 2016 r. przedstawiła wiceprzewodnicząca Komisji / wysoka przedstawiciel Unii do

---

¹ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa¹,

- uwzględniając Plan działania dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2015–2019, przyjęty przez Radę w dniu 20 lipca 2015 r.²,
- uwzględniając plany działania UE dotyczące współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w poszczególnych krajach,
- uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r. („umowę z Kotonu”), a także jej przeglądy z roku 2005 oraz 2010,
- uwzględniając kodeks dobrych praktyk na rzecz uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego w procesie decyzyjnym, przyjęty przez Konferencję Międzynarodowych Organizacji Pozarządowych dnia 1 października 2009 r.,
- uwzględniając deklarację berlińską ogłoszoną po corocznym spotkaniu grupy głównej w ramach Platformy Społeczeństwa Obywatelskiego na rzecz Budowania Pokoju i Państwowości (CSPPS), które to spotkanie odbyło się w dniach 6–9 lipca 2016 r.,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 233/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju na lata 2014–2020³ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 230/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju⁴,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2015/323 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju⁵ oraz deklarację I do umowy z Kotonu („wspólną deklarację uczestników partnerstwa”),
- uwzględniając art. 187 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002⁶ (rozporządzenia finansowego),
- uwzględniając będący częścią Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju wieloletni program indykatywny na lata 2014–2020 na rzecz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i samorządów lokalnych⁷,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 września 2012 r. pt. „Korzenie demokracji i zrównoważonego rozwoju: Współpraca Europy ze społeczeństwem obywatelskim w dziedzinie stosunków zewnętrznych (COM(2012)0492),

---

¹ Dokument Rady 10715/16.

² Dokument Rady 10897/15.

³ Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 44.

⁴ Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 1.

⁵ Dz.U. L 58 z 3.3.2015, s. 17.

⁶ Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1.

⁷ C(2014)4865 final.

- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie swobody działania społeczeństwa obywatelskiego¹,
- uwzględniając coroczne sprawozdanie UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2015 oraz polityki UE w tym zakresie,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za poważne naruszenia praw człowieka w państwach trzecich²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 października 2016 r. w sprawie przyszłości stosunków AKP–UE po roku 2020³,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie praw człowieka, w tym wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka oraz wytyczne UE w sprawie propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań, przyjęte przez Radę dnia 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając wytyczne dla delegacji międzyparlamentarnych Parlamentu Europejskiego dotyczące promowania praw człowieka i demokracji podczas wizyt w państwach spoza UE⁴,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 9 października 2013 r. pt. „Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju”,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 24 lutego 2015 r. pt. „Godne życie dla wszystkich: od wizji do wspólnego działania”,
- uwzględniając sprawozdanie Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka z dnia 11 kwietnia 2016 r. na temat praktycznych zaleceń dotyczących tworzenia i zachowywania bezpiecznych warunków sprzyjających działalności społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o dobre praktyki i zgromadzone doświadczenia⁵, a także uwzględniając sprawozdania specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się,
- uwzględniając opracowane w ramach Światowego Forum Ekonomicznego sprawozdanie o globalnych zagrożeniach za 2017 r.⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przeglądu Konsensusu europejskiego w sprawie rozwoju⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie podniesienia

---

¹ A/HRC/32/L.29.

² Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0405.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0371.

⁴ <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201203/20120329ATT42170/20120329ATT42170EN.pdf>

⁵ A/HRC/32/20.

⁶ http://www3.weforum.org/docs/GRR17_Report_web.pdf

⁷ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0026.

- skuteczności współpracy na rzecz rozwoju¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie sprawozdania UE za rok 2015 w sprawie spójności polityki na rzecz rozwoju²,
  - uwzględniając wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie działań następczych i przeglądu programu działań do roku 2030³,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 października 2013 r. w sprawie lokalnych władz i społeczeństwa obywatelskiego: zaangażowanie Europy we wspieranie zrównoważonego rozwoju⁴,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju oraz opinię Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0283/2017),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 21 TUE działania Unii na arenie międzynarodowej, w tym współpraca na rzecz rozwoju, muszą opierać się na zasadach demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności;
- B. mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie stanowi trzeci sektor zdrowego i dobrze funkcjonującego społeczeństwa, obok sektorów publicznego i prywatnego; mając na uwadze, że w skład społeczeństwa obywatelskiego wchodzi organizacje pozarządowe i niedochodowe, które są obecne w życiu publicznym, wyrażając interesy i wartości swoich członków lub inne w oparciu o względy etyczne, kulturalne, polityczne, naukowe, religijne czy filantropijne;
- C. mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie odgrywa kluczową rolę w budowaniu i wzmacnianiu demokracji, monitorowaniu władzy państwa oraz propagowaniu dobrych rządów, przejrzystości i rozliczalności; mając na uwadze, że istnienie organizacji społeczeństwa obywatelskiego – jako siły aktywnie działającej w społeczeństwie – ma kluczowe znaczenie, ponieważ zapewniają one konieczną przeciwwagę dla aktualnej władzy i odgrywają rolę pośrednika oraz mediatora między ludnością a państwem, a także pełnią funkcję strażnika demokracji; mając na uwadze, że liczne grupy społeczeństwa obywatelskiego dążą do zaangażowania się w procesy reform konstytucyjnych w celu ochrony demokratycznych zasad i instytucji;
- D. mając na uwadze, że działalność organizacji społeczeństwa obywatelskiego obejmuje szerokie spektrum praw człowieka, włącznie z prawem do rozwoju, kształcenia i równości płci, jak również działania na rzecz społeczeństwa i środowiska; mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie obejmuje szeroki i nierównomierny zakres grup i celów, a zaliczają się do niego nie tylko organizacje społeczeństwa obywatelskiego, ale także organizacje pozarządowe, grupy działające na rzecz praw

---

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0437.

² Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0246.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0224.

⁴ Dz.U. C 208 z 10.6.2016, s. 25.

człowieka i grupy społecznościowe, diaspory, kościoły, stowarzyszenia i wspólnoty religijne, broniące praw osób niepełnosprawnych, ruchy społeczne i związki zawodowe, ludy tubylcze i fundacje oraz organizacje reprezentujące grupy szczególnie wrażliwe, dyskryminowane i zmarginalizowane;

- E. mając na uwadze, że w umowie z Kotonu społeczeństwo obywatelskie wyraźnie uznano za kluczowy podmiot współpracy między AKP a UE; mając na uwadze, że wygaśnięcie tej umowy w 2020 r. stanowi okazję do przeglądu tego partnerstwa oraz zwiększenia zaangażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
- F. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego stały się ważnymi podmiotami w ramach globalnej pomocy rozwojowej, w szczególności jeśli chodzi o świadczenie podstawowych usług społecznych, działania popularyzatorskie, propagowanie demokracji, praw człowieka, dobrych rządów i pokojowego społeczeństwa sprzyjającego włączeniu społecznemu, stymulowanie odporności jednostek, rodzin i społeczności lokalnych, przeciwdziałanie brutalnemu ekstremizmowi oraz reagowanie na kryzysy humanitarne;
- G. mając na uwadze, że kościoły, wspólnoty i stowarzyszenia religijne wraz z innymi organizacjami religijnymi lub wyznaniowymi to jedne z podstawowych podmiotów prowadzących długofalową działalność w terenie w zakresie świadczenia pomocy rozwojowej i humanitarnej, co potwierdzają organizacje międzynarodowe w swoich protokołach i praktykach;
- H. mając na uwadze, że program tematyczny, realizowany w ramach wieloletniego programu indykatywnego na lata 2014–2020 na rzecz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i samorządów lokalnych, będącego częścią Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju, obejmuje – jako element przekrojowy – propagowanie warunków sprzyjających działalności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i samorządów lokalnych; mając na uwadze, że program ten ma na celu wzmocnienie głosu i uczestnictwa organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesie rozwoju krajów partnerskich i nasilenie dialogu politycznego, społecznego i gospodarczego;
- I. mając na uwadze, że UE jest największym darczyńcą na rzecz lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się i odgrywa wiodącą rolę w działaniach służących ochronie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, przy czym wykorzystuje i wdraża w tym celu szereg instrumentów i strategii, w tym Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka, program tematyczny Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju dotyczący organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, Europejski Fundusz na rzecz Demokracji, plany działania dotyczące społeczeństwa obywatelskiego realizowane w 105 krajach oraz krajowe dokumenty strategiczne;
- J. mając na uwadze, że w ciągu ostatniej dekady na całym świecie społeczeństwo obywatelskie zwiększyło swoją liczebność, zakres oddziaływania, skład i wpływy; mając na uwadze, że równocześnie w coraz większej liczbie krajów na świecie – zarówno rozwijających się, jak i rozwiniętych – podmioty i działania społeczeństwa obywatelskiego spotykają się z coraz bardziej zdecydowanymi i represyjnymi ograniczeniami;
- K. mając ponadto na uwadze, że opracowany przez darczyńców instytucjonalnych program

może w niektórych przypadkach nie traktować priorytetowo faktycznych potrzeb podmiotów społeczeństwa obywatelskiego działających w terenie;

- L. mając na uwadze, że w sprawozdaniu o stanie społeczeństwa obywatelskiego z 2016 r. uznano, że rok 2015 był dla społeczeństwa obywatelskiego niepomyślny, gdyż w ponad stu krajach prawa obywatelskie były poważnie zagrożone; mając na uwadze, że problem ten dotyczy szczególnie krajów Afryki Subsaharyjskiej oraz Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, gdyż częściej obserwuje się w nich napięcia, konflikty i niestabilność o charakterze politycznym;
- M. mając na uwadze, że coraz więcej rządów podejmuje zdecydowane kroki prawne lub administracyjne przeciwko organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, w tym wprowadzając restrykcyjne przepisy, ograniczenia finansowania, rygorystyczne procedury rejestracji oraz podatki sankcyjne;
- N. mając na uwadze, że w ostatnich latach w krajach rozwijających się niepokojąco rośnie liczba doniesień o prześladowaniu, nękanii, stygmatyzacji jako „zagranicznych agentów”, arbitralnych aresztowaniach i przetrzymywaniu działaczy i członków personelu organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, członków związków zawodowych, adwokatów, intelektualistów, dziennikarzy i przywódców religijnych, a ponadto zwiększa się liczba ofiar nadużyć i przemocy; mając na uwadze, że w pewnych krajach działania takie nie tylko prowadzone są bezkarnie, lecz czasem także z poparciem władz lub za ich przyzwoleniem;
- O. mając na uwadze, że prawa człowieka są powszechne i niezbywalne, niepodzielne, współzależne i powiązane; mając na uwadze, że zdolność społeczeństwa obywatelskiego do działania zależy od możliwości korzystania z podstawowych wolności, w tym prawa do wolności stowarzyszania się, wolności pokojowego zgromadzania się, wolności słowa, myśli, sumienia, religii lub przekonań oraz swobodnego dostępu do informacji;
- P. mając na uwadze, że osłabienie społeczeństwa obywatelskiego wiąże się z ograniczeniem możliwości korzystania z praw politycznych i obywatelskich, zwiększeniem korupcji, nierównością społeczną i nierównością płci oraz niskim poziomem rozwoju społecznego i społeczno-gospodarczego, jak również z niestabilnością i konfliktami;
- Q. mając na uwadze, że wiarygodna i skuteczna reakcja UE na ograniczanie swobody działania społeczeństwa obywatelskiego wymaga dokładnej i w porę przeprowadzonej oceny oraz zrozumienia zagrożeń i czynników warunkujących ograniczenia; mając na uwadze, że taka reakcja wymaga również skoordynowanego podejścia między współpracą na rzecz rozwoju i współpracą polityczną, tak aby zapewnić spójność między wszystkimi zewnętrznymi i wewnętrznymi instrumentami UE przez upowszechnianie wspólnego przekazu dotyczącego znaczenia swobodnie działającego społeczeństwa obywatelskiego, a także współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym i międzynarodowym;
- R. mając na uwadze fakt, że w programie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, w szczególności w celach zrównoważonego rozwoju nr 16 i 17, przewiduje się zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim jako kluczowym partnerem i siłą napędową, jeśli chodzi o propagowanie, wdrażanie, monitorowanie i

przeгляд celów zrównoważonego rozwoju;

1. uważa, że prawdziwie niezależne, różnorodne, pluralistyczne i dynamiczne społeczeństwo obywatelskie ma kluczowe znaczenie dla rozwoju i stabilności danego kraju, zapewnienia umacniania demokracji, sprawiedliwości społecznej, poszanowania praw człowieka oraz budowania integracyjnych społeczeństw, tak aby nikt nie został pominięty; przypomina ponadto, że społeczeństwo obywatelskie jest jednym z podstawowych podmiotów w odniesieniu do realizacji celów zrównoważonego rozwoju;
2. podkreśla, że społeczeństwo obywatelskie odgrywa główną rolę na świecie, jeśli chodzi o propagowanie demokracji, gwarantowanie rozdziału władz oraz promowanie przejrzystości, rozliczalności i dobrych rządów, a w szczególności o walkę z korupcją i brutalnym ekstremizmem, i ma bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny krajów oraz na zrównoważenie środowiskowe;
3. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że w krajach rozwijających się ograniczanie swobody działania społeczeństwa obywatelskiego prowadzone jest w coraz złożony i wyrafinowany sposób, przez co trudniej mu przeciwdziałać; praktyki takie mogą przybierać różną formę: od ograniczeń prawnych, podatkowych i finansowych, przez zwiększoną biurokrację, wymogi sprawozdawcze i bankowe po penalizację i stygmatyzację przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, ich szkalowanie, wszelkie formy nękania, represjonowanie w internecie i ograniczenia w dostępie do internetu, cenzurę, arbitralne zatrzymania, przemoc ze względu na płeć, tortury i zabójstwa, szczególnie w państwach dotkniętych konfliktami; wskazuje na konieczność zwalczania rządowych i pozarządowych taktyk marginalizowania krytycznych opinii;
4. wyraża zaniepokojenie, że w sytuacji, gdy organizacja społeczeństwa obywatelskiego może w sposób zgodny z prawem otrzymać finansowanie z zagranicy, może ona być uznana za „podmiot zewnętrzny”, co doprowadza do jej stygmatyzacji i znacznie zwiększa zagrożenia, przed którymi stoi; wzywa UE do nasilenia instrumentów i strategii dotyczących tworzenia instytucji i praworządności, aby uwzględnić wyraźne poziomy odniesienia w zakresie rozliczalności i walki z bezkarnością osób odpowiedzialnych za arbitralne aresztowania, nadużycia policji, tortury oraz innego rodzaju brutalne traktowanie obrońców praw człowieka, pamiętając, że kobiety i mężczyźni doświadczają tego w różny sposób;
5. podkreśla, że kurczenie się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego jest zjawiskiem globalnym, które nie ogranicza się tylko do krajów rozwijających się, ale ma miejsce – i to w coraz większym stopniu – w ugruntowanych demokracjach oraz w krajach o średnich i wysokich dochodach, w tym w państwach członkowskich UE i w niektórych krajach, które są jej najbliższymi sojusznikami; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dawania przykładu w ścisłym przestrzeganiu praw podstawowych społeczeństwa obywatelskiego oraz do zwalczania wszelkich negatywnych tendencji w tej dziedzinie;
6. podkreśla, że to na państwach przede wszystkim spoczywa odpowiedzialność za ochronę wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich osób i obowiązek zapewnienia takiej ochrony oraz że państwa są obowiązane zapewnić warunki polityczne, prawne i administracyjne sprzyjające swobodzie i żywotności społeczeństwa obywatelskiego, w którym zapewnione są bezpieczeństwo i swoboda

działania oraz dostęp do finansowania, również ze źródeł zagranicznych;

7. wzywa UE, aby uznała konieczność zapewnienia rządów, partiom politycznym, parlamentom i organom administracji w krajach będących beneficjentami wytycznych w zakresie opracowywania strategii mających na celu stworzenie właściwego otoczenia prawnego, administracyjnego i politycznego, aby umożliwić sprawne działanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
8. jest głęboko zaniepokojony nasilającymi się atakami na obrońców praw człowieka na świecie; wzywa UE, a zwłaszcza wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, do przyjęcia polityki potępiającej, systematycznie i w sposób jednoznaczny, zabójstwa obrońców praw człowieka oraz wszelkie próby poddania ich wszelkim formom przemocy, prześladowań, zastraszania, napastowania, wymuszonych zaginięć, uwięzienia lub arbitralnych aresztowań, do potępienia tych, którzy dopuszczają się takich aktów okrucieństwa lub je tolerują oraz do nasilenia dyplomacji publicznej jasno i wyraźnie wspierającej obrońców praw człowieka; zachęca delegatury UE i przedstawicielstwa dyplomatyczne państw członkowskich do dalszego aktywnego wspierania obrońców praw człowieka, w szczególności – w stosownych przypadkach – dzięki systematycznemu monitorowaniu rozpraw sądowych, odwiedzaniu ich w więzieniach i wydawaniu oświadczeń dotyczących indywidualnych przypadków;
9. uważa, że w przypadkach gwałtownego i dramatycznego kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego państwa członkowskie powinny wyrazić na wysokim szczeblu publiczne uznanie dla poszkodowanych organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka oraz dla obrońców praw człowieka za ich pracę, na przykład przez odwiedzanie ich podczas oficjalnych wizyt;
10. zachęca UE do opracowania wytycznych dotyczących wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się; wzywa UE, by w pełni wykorzystwała krajowe strategie w dziedzinie praw człowieka i demokracji, wdrożyła narzędzia monitorowania w celu skutecznej realizacji wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka, a także dopilnowała, by nie było żadnych luk w ochronie oraz by poważne naruszenia praw człowieka spotykały się z sankcjami;
11. przypomina, że społeczeństwo obywatelskie odgrywa ważną rolę w propagowaniu wolności myśli, sumienia, religii lub przekonań, a także przypomina o swoim poparciu dla wdrożenia wytycznych UE w sprawie propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań;
12. podkreśla zasadnicze znaczenie umocnienia stosunków organizacji społeczeństwa obywatelskiego z obywatelami i państwem, tak aby mogły one faktycznie reprezentować społeczność i swoich zwolenników, w tym kobiety i organizacje chroniące prawa kobiet oraz wszystkie wrażliwe grupy społeczne, i mogły też pomóc państwu w bardziej skutecznym i odpowiedzialnym zapewnieniu rozwoju i przestrzeganiu wszystkich praw człowieka;
13. z zadowoleniem przyjmuje długoletnie zaangażowanie i wsparcie UE na rzecz społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się i ponawia swój niesłabnący apel o nieustanne i zwiększone wsparcie i finansowanie UE na rzecz zapewniania swobody sprzyjającej działaniu społeczeństwa obywatelskiego na poziomie krajowym i

lokalnym, w tym dzięki rocznemu programowaniu; wzywa UE do zróżnicowania i zmaksymalizowania sposobów i mechanizmów finansowania dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, przy uwzględnieniu ich specyfiki oraz zagwarantowaniu, że nie będzie się ograniczać ich swobody działania lub liczby potencjalnych partnerów;

14. wzywa UE do zapewnienia, by fundusze UE wykorzystywano na finansowanie zarówno wsparcia długoterminowego, jak i interwencji w sytuacjach nadzwyczajnych, tak aby zapewnić pomoc w szczególności zagrożonym działaczom społeczeństwa obywatelskiego;
15. przypomina, że aktywność obywatelską i kondycję społeczeństwa obywatelskiego należy uwzględniać jako wskaźnik demokracji; stanowczo zachęca, aby przy okazji wszelkich międzyparlamentarnych debat na temat demokracji członkowie organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz społeczeństwo obywatelskie uczestniczyli w procesie konsultacji na temat dotyczącego go ustawodawstwa;
16. wzywa UE, by dalej angażowała się na rzecz większej autonomii działania podmiotów obywatelskich, nie tylko posługując się unijną polityką na rzecz rozwoju i polityką dotyczącą praw człowieka, lecz także integrując wszystkie pozostałe wewnętrzne i zewnętrzne strategie polityczne UE, w tym politykę w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, handlową i politykę bezpieczeństwa, zgodnie z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju;
17. ostrzega UE i jej państwa członkowskie przed bardziej pobłażliwym podejściem do ograniczania swobody działania społeczeństwa obywatelskiego i innych praw człowieka, w przypadku gdy dotyczy to państw, z którymi UE współpracuje w sprawach migracji; podkreśla, że ograniczenie swobody działania społeczeństwa obywatelskiego i przypadki naruszania praw człowieka mogą się przyczyniać do przymusowych wysiedleń;
18. podkreśla, że przeciwdziałanie kurczeniu się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego wymaga jednolitego i konsekwentnego podejścia w stosunkach UE z krajami trzecimi; apeluje do UE i państw członkowskich, by proaktywnie zajęły się pierwotnymi przyczynami kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności poprzez włączanie propagowania swobodnego i odpowiedzialnego zaangażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego i ich uczestnictwa – jako partnera w dialogu politycznym, gospodarczym i społecznym – w główny nurt współpracy dwustronnej i wielostronnej; w związku z tym wzywa UE do uwzględniania różnic w wielkości, zdolnościach i wiedzy eksperckiej organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
19. zachęca UE, by czynnie wspierała i propagowała instytucjonalne mechanizmy oraz inicjatywy wielu zainteresowanych stron na rzecz ściślejszego dialogu oraz tworzenia silniejszych i szerszych koalicji i partnerstw między rządami krajów rozwijających się, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, samorządami lokalnymi i sektorem prywatnym na rzecz warunków sprzyjających działalności społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla znaczenie bezpiecznej przestrzeni dla takiego dialogu;
20. wzywa UE do monitorowania środków mających na celu przeciwdziałanie terroryzmowi oraz aspektów prawodawstwa dotyczących zapobiegania praniu pieniędzy

i przejrzystości, jak również do podjęcia działań w celu zapewnienia, by środki te nie stanowiły bezprawnych ograniczeń finansowania i działalności organizacji społeczeństwa obywatelskiego; w tym kontekście przypomina, że zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) nie należy interpretować ani stosować w sposób, który ograniczałby nadmiernie swobodę działania społeczeństwa obywatelskiego;

21. przypomina, że sektor prywatny jest kluczowym partnerem, jeśli chodzi o realizację celów zrównoważonego rozwoju, i odgrywa ważną rolę we wspieraniu możliwości realizowania praw obywatelskich, propagowaniu środowiska sprzyjającego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i związkom zawodowym, zwłaszcza poprzez potwierdzanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i obowiązków w zakresie należytej staranności w łańcuchach dostaw, a także korzystanie z partnerstw publiczno-prywatnych;
22. przypomina o obowiązku ciążyącym na sektorze prywatnym, by przestrzegać zarówno praw człowieka, jak i najbardziej rygorystycznych norm społecznych i środowiskowych; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dalszego aktywnego angażowania się w prace ONZ mające na celu ustanowienie międzynarodowego traktatu, pozwalającego na pociągnięcie do odpowiedzialności przedsiębiorstw odpowiedzialnych za jakiegokolwiek udział w naruszeniach praw człowieka, a także wprowadzenie ocen ryzyka w odniesieniu do praw człowieka w przypadku zamówień i inwestycji publicznych;
23. uważa, że umowy handlowe i inwestycyjne zawarte przez UE i jej państwa członkowskie nie mogą zagrażać – pośrednio lub bezpośrednio – propagowaniu i ochronie praw człowieka oraz swobody działania społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się; uważa, że wiążące klauzule dotyczące praw człowieka w umowach handlowych stanowią znaczące narzędzie wprowadzenia swobody działania społeczeństwa obywatelskiego; apeluje do Komisji, by umocniła rolę podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w instytucjach odpowiedzialnych za umowy handlowe, w tym w wewnętrznych grupach doradczych i komitetach doradczych umów o partnerstwie gospodarczym;
24. apeluje do Komisji o opracowanie ram monitorowania unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka;
25. wzywa Komisję i ESDZ do ustalenia najlepszych praktyk i wypracowania jasnych standardów i wskaźników związanych z kurczeniem się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w kontekście Planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji, a także śródk okresowego przeglądu EIDHR w celu zmierzenia konkretnych postępów.
26. wzywa wszystkie podmioty unijne do bardziej skutecznego opowiadania się na wielostronnych forach za wzmacnianiem międzynarodowych ram prawnych stanowiących podstawę demokracji i praw człowieka, m.in. przez angażowanie się we współpracę z organizacjami wielostronnymi, takimi jak ONZ, w tym specjalnymi procedurami ONZ i mechanizmem powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka Rady Praw Człowieka ONZ oraz organizacjami regionalnymi, takimi jak Organizacja Państw Amerykańskich (OPA), Unia Afrykańska (UA), Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), Liga Arabska (LA) oraz grupa

robocza Wspólnoty Demokracji zajmująca się umożliwianiem działania i ochroną społeczeństwa obywatelskiego; przypomina, jak ważne jest dla Unii nawiązanie z wszystkimi krajami partnerskimi pluralistycznego dialogu na temat praw człowieka poprzez włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego; wzywa zarówno Unię, jak i jej państwa członkowskie do wzmocnienia programów dotyczących dobrych rządów z krajami trzecimi oraz do promowania wymiany dobrych praktyk w zakresie włączenia społecznego i udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesie decyzyjnym; uważa, że konieczne jest promowanie trójstronnego dialogu między rządami, UE a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym na temat trudnych kwestii, takich jak bezpieczeństwo i migracja;

27. domaga się stworzenia mechanizmu „monitorowania kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego i wczesnego ostrzegania przed nim” przy udziale odpowiednich instytucji UE będących w stanie monitorować zagrożenia dla przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego i dla obrońców praw człowieka oraz wystosować ostrzeżenie, gdy kraj rozwijający się zamierza nałożyć kolejne poważne ograniczenia na społeczeństwo obywatelskie lub gdy rząd wykorzystuje utworzone przez siebie organizacje pozarządowe, aby symulować istnienie niezależnego społeczeństwa obywatelskiego, tak aby UE mogła zareagować w sposób szybszy, skoordynowany i wymierny;
28. wzywa UE, by zwiększyła swoje wsparcie dla pełnego uczestnictwa i upodmiotowienia mniejszości i innych grup szczególnie wrażliwych – takich jak osoby niepełnosprawne, ludy tubylcze i odizolowane populacje – w procesach kulturalnych, społecznych, gospodarczych i politycznych; w związku z tym wzywa państwa do dopilnowania, by ich ustawodawstwo i polityka nie osłabiały możliwości korzystania przez takie osoby z przysługujących im praw człowieka oraz swobody działania społeczeństwa obywatelskiego, broniące tych praw;
29. ubolewa nad brakiem organizacji pomagających ofiarom terroryzmu w państwach trzecich w czasach wzmożonego terroryzmu na całym świecie; w związku z tym podkreśla pilną potrzebę zapewnienia bezpiecznego klimatu dla takich organizacji, aby chronić ofiary terroryzmu;
30. podkreśla, że dla postępu społecznego decydujące znaczenie ma udział kobiet i organizacji chroniących prawa kobiet, w tym ruchów młodzieżowych; apeluje do UE, by przypominała o potrzebie wspierania upodmiotowienia kobiet i stworzenia bezpiecznych warunków sprzyjających działalności kobiecych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw kobiet, a także przeciwstawiania się określonym formom represji ze względu na płeć, w szczególności w regionach ogarniętych konfliktem;
31. podkreśla znaczenie czynnego wkładu we wspieranie polityki i działań odnoszących się do praw kobiet, w tym praw seksualnych i reprodukcyjnych oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego;
32. przypomina o znaczeniu, jakie ma uwzględnianie podejścia opartego na prawach człowieka w unijnej polityce rozwojowej, z myślą o włączeniu zasad praw człowieka i państwa prawa w unijne działania na rzecz rozwoju i zsynchronizowaniu działań wspierających prawa człowieka z działaniami w ramach współpracy na rzecz rozwoju;

33. przypomina o znaczeniu współpracy regionalnej dla umocnienia środowiska sprzyjającego społeczeństwu obywatelskiemu; zachęca kraje rozwijające się do propagowania dialogu i najlepszych praktyk w zakresie ochrony i zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego;
34. z zadowoleniem przyjmuje plany działania UE dotyczące współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w poszczególnych krajach jako skuteczne narzędzie i jako potencjalne nowe unijne ramy współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że niesłuchanie ważne jest, by organizacje te były zaangażowane nie tylko w konsultacje prowadzące do opracowywania tych planów, lecz także w ich wdrażanie, monitorowanie i przegląd;
35. zobowiązuje się do ustanowienia, w ujęciu rocznym i w ścisłym porozumieniu z właściwymi podmiotami instytucjonalnymi i organizacjami pozarządowymi, wykazu krajów, w których przestrzeń działania społeczeństwa obywatelskiego jest najbardziej zagrożona;
36. apeluje do wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel, by regularnie wprowadzała do porządku posiedzenia Rady do Spraw Zagranicznych dyskusję na temat działań, które UE podejmuje, by doprowadzić do uwolnienia obrońców praw człowieka, pracowników pomocy humanitarnej, dziennikarzy, działaczy politycznych, osób więzionych za przekonania religijne lub etyczne i innych osób uwięzionych wskutek kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego; w porządku posiedzenia powinno się znaleźć także monitorowanie tego rodzaju działań;
37. z zadowoleniem przyjmuje wyznaczenie punktów kontaktowych ds. praw człowieka i społeczeństwa obywatelskiego w delegaturach UE, których zadaniem jest zacieśnianie współpracy z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, w szczególności pod względem świadczenia pomocy na rzecz szczególnie wrażliwych i zmarginalizowanych grup oraz osób; wzywa delegatury UE do systematycznego podnoszenia świadomości wśród krajowych parlamentarzystów, członków rządów i urzędników władz lokalnych na temat kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego oraz potrzeby ochrony działaczy, a także do dalszej współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w ramach cyklu programowania funduszy UE, a następnie w ramach ich monitorowania, nawet w przypadkach, w których współpraca dwustronna jest stopniowo wycofywana; ponadto wzywa delegatury UE, by w sposób systematyczny i przejrzysty przedstawiały społeczeństwu obywatelskiemu informacje na temat środków i możliwości finansowania;
38. apeluje do UE i jej państw członkowskich o systematyczne uwzględnianie kwestii kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w stosunkach dwustronnych oraz o wykorzystanie wszelkich dostępnych instrumentów i narzędzi, włącznie z instrumentami i narzędziami ze sfery rozwoju i handlu, w celu zapewnienia, by kraje partnerskie wywiązywały się ze zobowiązania do ochrony i zagwarantowania praw człowieka; wzywa UE, by bacznie monitorowała zaangażowanie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich, a także by wezwała rządy do uchylecia wszelkich przepisów, które naruszają prawa do wolności zgromadzania się i zrzeszania się; uważa w związku z tym, że UE powinna wprowadzić pozytywną warunkowość w zakresie wsparcia budżetowego w odniesieniu do wszelkich ograniczeń przestrzeni obywatelskiej;

39. podkreśla, że zachodnie społeczeństwo obywatelskie powinno wspierać tworzenie i rozwój organizacji pozarządowych przez przekazywanie wiedzy specjalistycznej, tak aby pomóc tym organizacjom w przyczynianiu się do rozwoju danego kraju;
40. zdecydowanie popiera dbanie o synergie między unijnymi instrumentami finansowania zewnętrznego zapewniające wsparcie społeczeństwu obywatelskiemu i apeluje o sporządzenie kompleksowego rozkładu całości finansowania zapewnianego przez UE społeczeństwu obywatelskiemu w danym kraju, po to by unikać powielania i nakładania się działań, a także by pomóc wskazać ewentualne luki w finansowaniu i potrzeby w tym zakresie;
41. zachęca UE do przyjęcia wytycznych w sprawie partnerstwa z kościołami i organizacjami wyznaniowymi oraz przywódcami religijnymi z myślą o współpracy na rzecz rozwoju, w oparciu o doświadczenia międzynarodowych organizacji i programów (takich jak UNICEF, Bank Światowy, WHO czy Program NZ ds. Rozwoju) oraz dobre praktyki państw członkowskich UE i państw trzecich;
42. stanowczo zaleca, by wzmocnić ochronę przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego w państwach trzecich w celu zwalczania ewentualnych wrogich działań wobec nich;
43. z zadowoleniem przyjmuje większą elastyczność zapewnianą przez niektóre instrumenty finansowe UE odnoszące się do współpracy na rzecz rozwoju, co umożliwi m.in. łatwiejszą rejestrację wniosków o dotację, a w razie potrzeby utajnienie danych odbiorców pomocy; uważa jednak, że można zrobić więcej, by zapewnić najbardziej adekwatną i dostosowaną do potrzeb reakcję na sytuację zaistniałą w danym kraju, w tym poprzez zapewnienie lepszych wstępnych informacji na temat zaproszeń do składania wniosków, które mają być wkrótce ogłoszone, większe możliwości finansowania, bardziej regularne aktualizacje planów działania, publiczne udostępnianie planów działania, harmonizację i uproszczenie warunków finansowania, a także wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego podczas wykonywania procedur administracyjnych;
44. wzywa Komisję, by w wieloletnim programie indykatywnym na lata 2018–2020, będącym częścią Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju, uwzględniła tematyczne globalne zaproszenie do składania wniosków, które będzie dotyczyć właśnie kwestii kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego;
45. wzywa Komisję do zwiększenia funduszy EIDHR, aby zwalczać zjawisko kurczenia się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego oraz zająć się sytuacją obrońców praw człowieka; ubolewa, że kwoty roczne w niektórych krajach pozostają na wyjątkowo niskim poziomie; wzywa Komisję do określenia nowych form działalności finansowanych z EIDHR poprzez przyjęcie kompleksowego podejścia do organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz do kontynuowania wysiłków na rzecz wprowadzenia bardziej elastycznej i uproszczonej procedury związanej z dostępem do finansowania z EIDHR, w szczególności dla ludzi młodych, obejmującej bardziej znaczące odstępstwa na rzecz organizacji społeczeństwa obywatelskiego znajdujących się w szczególnym niebezpieczeństwie oraz wsparcie dla grup niezarejestrowanych, które powinny ostatecznie zostać uznane przez władze; uważa, że należy położyć większy nacisk na wsparcie dla grup i podmiotów lokalnych, ponieważ problemów

związanych z prawami człowieka często doświadczają w sposób bardziej rzeczywisty i dotkliwy na poziomie lokalnym; ponownie podkreśla znaczenie EIDHR w zapewnianiu pilnego bezpośredniego wsparcia finansowego i materialnego obrońcom praw człowieka, którym zagraża niebezpieczeństwo, oraz funduszu pomocy w sytuacjach kryzysowych, który umożliwia delegatom UE przyznawanie obrońcom praw człowieka bezpośrednich doraźnych dotacji; uznaje znaczenie koalicji lub konsorcjów międzynarodowych i krajowych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego dla ułatwiania i ochrony pracy lokalnych organizacji pozarządowych na rzecz zwalczania środków represyjnych; wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do wspierania skutecznego, wspólnego wdrażania wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka we wszystkich krajach trzecich, w których społeczeństwo obywatelskie jest zagrożone, dzięki przyjęciu lokalnych strategii na rzecz ich pełnej operacyjności;

46. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.